

ICOMOS Norge er den Norske grenen av ICOMOS. ICOMOS er en NGO som organiserer profesjonelle fagfolk og eksperter innenfor kulturminneforvaltning. ICOMOS er et rådgivende organ for UNESCO og Verdensarvskomiteén

Klima- og Miljødepartementet
postmottak@kld.dep.no

ICOMOS Norge
styret@icomos.no

Bergen 30.01.2019

ICOMOS Norges innspill til Stortingsmelding om kulturminnepolitikken

Følgende innspill er fremmet av ICOMOS Norges Styre 2018 - 2019:

- Granavolden-plattformen legger opp til en "offensiv klimapolitikk". I 2017 slo ICOMOS Generalforsamling (19GA) fast at klimaendringene utgjør en av de største truslene for mennesker og deres kulturarv, og at denne trusselen er forventet å øke (19GA 2017/30 «*Mobilizing ICOMOS and the Cultural Heritage Community to Help Meet the Challenge of Climate Change¹*»). Dette er i tråd med FNs 1,5 Graders rapport (IPCC 2018).

ICOMOS Norge viser til det relevante arbeidet som gjøres gjennom *ICOMOS Climate Change Working Group (CCWG)*, som utover å informere ICOMOS i spørsmål fra Verdensarvskomiteén i tillegg har til formål å mobilisere ICOMOS og det internasjonale kulturarvmiljøet i de utfordringer som klimaendringene

¹ <https://public.3.basecamp.com/p/NgEK8ck6dig68YYE1HNHXk27>

vil føre til. Det som kommer ut av denne arbeidsgruppen vil i så måte også være relevant i den norske kulturminneforvaltning.

ICOMOS CCWG er forøvrig bidragsyter i oppdateringen av *WHC's 2007 Policy Document on the Impacts of Climate Change on World Heritage Properties*² som bør være en relevant referanse i kulturminnemeldingen.

- Regjeringen vil gjennom Granavolden-plattformen “styrke arbeidet for menneskerettigheter, både gjennom internasjonale fora, utviklingspolitikken og støtte til utviklingen av sivilsamfunn”.

Fremming av **menneskerettigheter** og demokratiprinsipper er sentrale forvaltningsprinsipper i Norge både nasjonalt og internasjonalt, og bør også gjelde kulturminneforvaltningen.

Rettighetsbasert tilnærming eller Rights Based Approaches har siden 1997 vært anbefalt som rammeverk for FNs arbeid. UNESCO's Strategy on Human Rights vedtatt i 2003 ligger til grunn at UNESCOs arbeid skal ha en rettighetsbasert tilnærming.

ICOMOS Norge har siden 2011 ledet et samarbeidet mellom ICOMOS, IUCN og ICCROM kalt «Our Common Dignity: Towards Rights-Based World Heritage Management». Målet har vært å sikre at Verdensarvforvaltning ansvarliggjør statsparten og bemyndiger deltakere og individer / grupper. Anbefalingene fra dette arbeidet kan leses her

http://openarchive.icomos.org/1817/1/Report_web.pdf

Rettighetsbasert tilnærming er nå en integrert del av ICOMOS arbeidsplaner. ICOMOS Norge leder fortsatt dette arbeidet. Sist gjennom å få vedtatt Buenos Aires Declaration som oppfordrer til å:

² <https://whc.unesco.org/uploads/activities/documents/activity-397-2.pdf>

- Build strong relationships with communities and peoples in their work
- Embrace the principle of free, prior and informed consent of source communities before adopting measures concerning their specific cultural heritage
- Offer all possible assistance so that communities and right holders are consulted and invited to actively participate in the whole process of identification, selection, classification, interpretation, preservation and safeguarding of, as well as the stewardship of and development of cultural heritage.

ICOMOS Norges innsats for å fremme en rettighetsbasert tilnærming har vært støttet av Klima- og Miljødepartementet og vi ser det som viktig at dette arbeidet fortsatt prioriteres.

- Regjeringen vil gjennom Granavolden-plattformen spesielt «synliggjøre *kulturminner og kulturhistoriske verdier som en ressurs i samfunnsutviklingen og som del av den samlede miljøforvaltningen, særlig innenfor by- og tettstedsutviklingen*».

Kulturminnemeldingen vil adressere hvordan kulturminner, kulturmiljøer og landskap i fremtiden kan bidra både i et miljømessig, kulturelt, sosialt og økonomisk perspektiv. ICOMOS Norge vil i denne sammenheng vise til det arbeid som utføres gjennom ICOMOS arbeidsgruppe SDGWG, *ICOMOS Action Plan: Cultural Heritage and Localizing the UN Sustainable development Goals*³ (SDGs) (2017) og Resolution 19GA 2017/21 *Strengthening efforts to protect and safeguard the world's cultural heritage through fully supporting the*

3

[https://www.icomos.org/images/DOCUMENTS/Secretariat/2017/ICOMOS Action Plan Cult Heritage and Localizing SDGs 20170721.pdf](https://www.icomos.org/images/DOCUMENTS/Secretariat/2017/ICOMOS_Action_Plan_Cult_Heritage_and_Localizing_SDGs_20170721.pdf)

*Sustainable Development Goals and “Culture 2030 Goals”*⁴ som blant annet oppfordrer stater å inkludere SDG 11 (mål 11.4) og SDG 12 i den frivillige rapporteringen på bærekraftmålene opp mot FNs Høynivåforum.

- Regjeringen vil gjennom Granavolden-plattformen *“ivareta vår kulturarv og natur gjennom vern tilrettelagt for bruk” og “utvikle modeller innen kulturturisme som kan gi nye forretningsmodeller og samarbeid mellom kulturinstitusjoner og turistnæringen”*.

ICOMOS Norge ønsker at den nye kulturminnemeldingen legger vekt på ivaretagelsen av kulturminnenes, kulturmiljøenes og landskapenes integritet, og legger klare føringer til hvordan man skal beskytte disse fra uforsvarlig bruk og udemokratisk kommersialisering som bla kan gjøre lokalsamfunnene sårbare om reiselivet skulle få et tilbakeslag.

ICOMOS Norge viser til *ICOMOS International Cultural Tourism Charter. Managing Tourism at Places of Heritage Significance (12GA 1999)*⁵ (Dette er forøvrig under oppdatering).

- For å bidra til å styrke det norske nettverket av kulturminnefaglig ekspertise og å gjøre denne kjent og tilgjengelig foreslår ICOMOS Norge at kulturminnemeldingen inkluderer en tekstboks om ICOMOS Norge. Forslag til tekst:

ICOMOS Norge

ICOMOS Norge er den norske avdelingen av International Council on

⁴ https://drive.google.com/open?id=1mgU-sWH72hwML1rbxtYKoP1S_erROj4q

⁵

https://www.icomos.org/images/DOCUMENTS/Charters/INTERNATIONAL_CULTURAL_TOURISM_CHARTER.pdf

Monuments and Sites.

ICOMOS ble dannet i 1965 og er en ikke-statlig organisasjon for fagfolk som arbeider med kulturminnevern. ICOMOS Norge inngår i et internasjonalt nettverk av kulturminneeksperter.

ICOMOS har rollen som rådgivende organ for UNESCO i implementeringen av UNESCO's Verdensarvkonvensjon (1972). ICOMOS Norge er rådgiver overfor norske myndigheter i spørsmål hva gjelder Norges verdensarv.

Webseite: <http://www.icomos.no/>, www.icomos.org

- ICOMOS Norge består av kulturminneeksperter med mangfoldig og spesialisert kompetanse. ICOMOS Norge bidrar gjerne med kompetanse eller formidling av kompetanse på følgende felt:

Komiteer:

1. 20th Century Heritage (ISC20C)
2. Rock Art (CAR)
3. International Committee of Vernacular Architecture (CIAV)
4. Cultural Routes (CIIC)
5. Historic Towns and Villages (CIVVIH)
6. Legal, Administrative and Financial Issues (ICLAFI)
7. International Committee on Risk Preparedness (ICORP)
8. Earthen Architecture (ISCEAH)
9. Energy and sustainability (ISCES)
10. Stone (ISCS)
11. Archaeological Heritage Management (ICAHM)
12. Fortification and Military Heritage (IcoFort)
13. Cultural Tourism (ICTC)
14. Underwater Cultural Heritage (ICUCH)
15. International Scientific Committee on Cultural Landscapes (IFLA)
16. International Wood Committee (IWC)
17. International Polar Heritage Committee (IPHC)
18. Architectural Photogrammetry (CIPA)
19. Blue Shield

Charters: <https://www.icomos.org/en/resources/charters-and-texts>

- ICOMOS Norge mener også at det bør fokuseres på hvordan man kan knytte det etablerte forvaltningssystemet for verdensarv til norsk lovgiving. Dette er i dag særlig et problem i forhold til plansaker. ICOMOS er rådgivende organ for Verdensarvskomiteén og er involvert i blant annet «Heritage Impact Assessments» (Konsekvensutredninger). Utfordringen er at det ikke er klart hvordan dette skal håndteres i henhold til Plan -og bygningsloven. Verdensarv er i dag ikke avmerket i offentlige kart, det finnes ingen egen SOSI-kode for verdensarv.
- Verdensarv, men også kulturminner generelt, er i regelen omfattet av mange ulike departement, hvilket fordrer økt tverrdepartemental dialog. Rutiner, ansvar og samhandling bør klarlegges bedre i den nye kulturminnepolitikken.

ICOMOS Norge håper på at Verdensarven og kulturminnenes rolle i forhold til de store utfordringene vi står overfor internasjonalt, kan bli bedre synliggjort gjennom den nasjonale kulturminnepolitikken og den nye Stortingsmeldingen. Vi håper dette innspillet bidrar til dette.

For styret i ICOMOS Norge

Marianne Knutsen
President ICOMOS Norge

ICOMOS Norges styre 2018-2019:

Marianne Knutsen, President

Kirsti Gulowsen, Visepresident

Cecilie Smith-Christensen, Kasserer

Åse Tveitnes, sekretær

Gisle Jakhelln

Arnstein Brekke

Magnus Borgos

Vegard Lie

Kopi til: Riksantikvaren